

НЕГОДЧЕНКО О. В.,
доктор юридичних наук,
професор, ректор
(Дніпропетровський
гуманітарний університет)

МАКУШЕВ П. В.,
кандидат юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету
(Дніпропетровський
гуманітарний університет)

УДК 342.95

ЩОДО ПИТАННЯ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Стаття розкриває основні питання вдосконалення діяльності Державної виконавчої служби України на підставі Концепції Автоматизованої інформаційно-аналітичної системи підтримки діяльності органів Державної виконавчої служби України.

Ключові слова: Державна виконавча служба України, інформатизація, Концепція Автоматизованої інформаційно-аналітичної системи підтримки діяльності органів Державної виконавчої служби України.

Статья раскрывает основные вопросы усовершенствования деятельности Государственной исполнительной службы Украины на основании Концепции Автоматизированной информационно-аналитической системы поддержки деятельности органов Государственной исполнительной службы Украины.

Ключевые слова: Государственная исполнительная служба Украины, информатизация, Концепция Автоматизированной информационно-аналитической системы поддержки деятельности органов Государственной исполнительной службы Украины.

The article focuses on the main issues of improvement of the State Penitentiary Service of Ukraine on the basis of the Concept of Automated Information and Analysis Support System for the Activities of the State Penitentiary Service of Ukraine.

Key words: State Penitentiary Service of Ukraine, informatization, Concept of Automated Information and Analysis Support System for the Activities of the State Penitentiary Service of Ukraine.

Вступ. Інформаційне забезпечення кожної державної служби є важливим елементом її функціонування. Особливої важливості набуває інформатизація й державної виконавчої служби, діяльність якої пов'язана із застосуванням державного примусу.

Виходячи з положення ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження» [1], яка обумовлює інформаційне забезпечення виконавчого провадження, підкреслимо важливість даного питання в реалізації державної політики щодо безумовного та гарантованого забезпечення виконань рішень суду Державною виконавчою службою України, а також підви-

щення якості надання нею адміністративних послуг населенню. Очевидно, що без організації єдиного інформаційного простору і створення автоматизованої системи галузі вирішити ці задачі неможливо.

Постановка завдання. Метою статті є розкриття основного питання щодо вдосконалення діяльності Державної виконавчої служби України на підставі Концепції Автоматизованої інформаційно-аналітичної системи підтримки діяльності органів Державної виконавчої служби України.

Окремі аспекти вдосконалення діяльності ДВС України висвітлюються в працях вітчизняних правників-адміністративістів і практиків А.М. Авторгова, В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурки, Д.Г. Заброди, Р.В. Ігоніна, Д.П. Калаєнова, Т.О. Коломієць, В.А. Кройтора, Р.В. Миронюка, Н.Р. Нижника, С.Л. Фурси, С.В. Щербак та інших. В їхніх роботах сформульовано теорію адміністративного процесу та адміністративно-юрисдикційної діяльності; досліджено теоретичні основи виконавчого провадження і адміністративно-правового регулювання організації та діяльності виконавчої служби, особливості функціонування механізму захисту прав громадян та юридичних осіб в адміністративному процесі; виокремлено проблеми примусового виконання рішень у взаєминах між стягувачем і боржником тощо. Однак, попри багатоманітність поглядів на реформування діяльності ДВС, вважаємо недостатньо сформульованими положення щодо інформатизації її діяльності з формуванням єдиного інформаційного простору в системі виконавчого провадження.

Окремі напрацювання в цьому напрямі все ж існують. Так, погодимося з висновками О.С. Клименка про те, що складовою об'єкту діяльності державної виконавчої служби виступають сучасні технології забезпечення виконавчого провадження [2], до яких ми, у свою чергу, віднесемо й інформатизацію основних процесів, що здійснюються Державною виконавчою службою України.

На підставі окресленого виникає необхідність у формулюванні основних аспектів інформатизації діяльності ДВС України.

Результати дослідження. Загальні питання вирішення проблем інформатизації України на законодавчому рівні висвітлюються Концепцією Національної програми інформатизації, затвердженою Законом України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 04.02.1998 [3], Державною програмою інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана з боротьбою зі злочинністю, затвердженою постановою КМУ від 08.04.2009 № 321 [4], Концепцією Державної цільової науково-технічної програми використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом, затвердженою Розпорядженням КМУ від 23.12.2009 № 1588-р [5], Указом Президента України від 31.01.2006 № 80 «Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю» [6] тощо.

Отже, зазначимо, що актуальність визначеного нами питання підтверджується й значним інтересом, який приділяється на державному рівні інформатизації органів державної влади, місцевого самоврядування, судових та правоохоронних органів.

Згідно з окресленими нормативно-правовими актами одним із пріоритетів розвитку інформаційного суспільства в Україні є інформатизація органів державної влади, яка повинна сприяти забезпеченню прозорості та відкритості їх діяльності та підвищенню ефективності функціонування, поліпшенню якості надання населенню інформаційних послуг, інтеграції України до глобального інформаційного простору.

Здійснення інформатизації залежить, насамперед, від рівня розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій, у тому числі від використання програмного забезпечення, необхідного для виконання органами державної влади покладених на них завдань. Однак на сьогоднішній день питання інформатизації відділів Державної виконавчої служби України перебуває не на належному рівні.

Аналіз поточного стану інформатизації державної виконавчої служби на прикладі відділів державної виконавчої служби Дніпропетровського обласного управління юстиції дає можливість зробити такі висновки:

– відсутня єдина концепція інформатизації складових Державної виконавчої служби України, наслідком чого є відсутність в апараті територіальних управлінь спеціалізованих підрозділів, які б забезпечували технічне обслуговування та відповідали за збір, збереження і централізацію інформації про примусово-виконавчі відносини;

– реалізація заходів зі створення єдиної комп'ютерної мережі ДВС України не має достатніх фінансових ресурсів, що тягне за собою неоднорідність стану забезпечення територіальних одиниць ДВС комп'ютерною технікою, спеціалізованим програмним забезпеченням, локальними мережами;

– автоматизація процесів здійснювалась безсистемно, що призвело до існування в кожному підрозділі власних систем ведення статистичних карток, діловодства та обліку виконавчих проваджень;

– процес закупівлі обладнання не адмініструвався на відповідному рівні – відсутня інформація про кількість, конфігурацію, роботоспроможність технічного обладнання, власника, термін гарантії і т. п.

Вважаємо, що таке ставлення до одного зі способів покращення діяльності державних виконавців з метою підвищення дієвості ДВС України щодо примусового виконання рішень, у тому числі майнового характеру, є нелогічним та шкідливим. Наш висновок обумовлюється тим, що сучасні інформаційні технології дозволяють створити єдине інформаційне середовище, фізичною основою якого є інтегровані комп'ютерні мережі та системи зв'язку, що дозволяють супроводжувати та координувати процеси здійснення виконавчого провадження.

На нашу думку, інформатизація діяльності Державної виконавчої служби України – багатоаспектний системоутворюючий процес, який включає: 1) організацію і раціоналізацію робочих процесів, через які реалізується функціонування системи ДВС, з використання сучасних інформаційних технологій; 2) збір, накопичення, інтеграцію й ефективно використання інформаційних ресурсів – баз і банків даних і знань, організацію єдиного інформаційного простору діяльності ДВС; 3) створення і розвиток інформаційної інфраструктури: системи зв'язку і телекомунікацій, інформаційно-обчислювальних систем суб'єктів ДВС, організаційних структур, що забезпечують функціонування єдиної інформаційної системи.

Вважаємо, що потоки між суб'єктами виконавчого провадження повинні утворювати так звану «інформаційну піраміду», в основі якої – структурні підрозділи Державно виконавчої служби. Інформатизація повинна охоплювати всі аспекти діяльності всіх учасників виконавчого провадження, а також горизонтальні та вертикальні зв'язки як всередині системи ДВС, так і з іншими відомствами, утворюючи єдиний інформаційний простір виконавчого провадження.

Під єдиним інформаційним простором ми розуміємо сукупність інформаційних ресурсів (баз, банків даних, реєстрів), технології їх ведення і використання, інформаційно-телекомунікаційних систем та сітей, що функціонують на підставі єдиних принципів і за загальними правилами, забезпечуючи взаємодію суб'єктів виконавчого провадження з метою задоволення їх інформаційних потреб.

Зрозуміло, що формування і розвиток єдиного інформаційного простору виконавчого провадження і відповідного технологічного середовища – проблема міжгалузєва. Вона потребує вирішення складних організаційно-технічних завдань, значних затрат і не може бути вирішена одноособово тільки Міністерством юстиції України. Тим більше, необхідно розуміти, що створення єдиного інформаційного простору виконавчого провадження є не самоціллю чи вигадкою для створення «інвестиційних карманів», а об'єктивна необхідність системи виконавчого провадження та аспектом покращення діяльності Державної виконавчої служби України.

У зв'язку з цим важливим напрямом розвитку інформатизації є організація регулярної інформаційної взаємодії Державної виконавчої служби України з органами виконавчої і законодавчої влади, іншими підприємствами, установами, організаціями як на територіальному, так і на муніципальному рівні. У кінцевому результаті це повинно забезпечити вирі-

шення головного завдання, яке стоїть перед ДВС України, – виконання державних гарантій забезпечення громадян належним рівнем виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів.

Однак спочатку проаналізуємо результати застосування таких систем у державних структурах України. Розглядаючи інформатизацію судових та правоохоронних органів, можна визначити такі позитивні тенденції в оптимізації їх роботи: 1) поліпшення контролю за виконанням документів; 2) ведення постійного оперативного спостереження за ефективністю роботи всіх виконавців із наступним виявленням прострочених контролів; 3) поява можливості швидко формувати різноманітні звіти і довідки тощо.

Таким чином, найважливішим аспектом інформатизації є скорочення витрат на забезпечення функціонування та керування діяльністю Державної виконавчої служби України за рахунок раціоналізації й уніфікації організаційних, технологічних і фінансово-економічних схем та робочих процесів ДВС України, упорядкування й уніфікації інформаційних потоків.

Враховуючи позитивність окресленого досвіду, ми пропонуємо для забезпечення подальшого розвитку стану інформатизації в органах Державної виконавчої служби України розробити та затвердити Концепцію Автоматизованої інформаційно-аналітичної системи підтримки діяльності органів Державної виконавчої служби України.

Зрозуміло, що стратегія введення єдиного інформаційного простору в діяльність Державної виконавчої служби України повинна мати свою систему завдань, цілей та принципів, які ми й розкриємо. Мета даної Концепції полягає у:

– виявленні неефективних процесів та процедур, технологію яких можливо змінити з метою зменшення витрат часу на виконання роботи;

– налагодженні надійного електронного поштового зв'язку між усіма органами державної виконавчої служби з метою скорочення терміну доставки кореспонденції, обміну інформацією;

– покращенні контролю за дотриманням процесуальних термінів на всіх етапах здійснення виконавчого провадження;

– впровадженні автоматизації в найбільш трудомісткі та рутинні процеси діяльності ДВС (документообіг, статистична звітність, планування, кадрові питання тощо).

Відповідно, цілями даної Концепції можуть виступати:

– створення єдиного інформаційного простору системи ДВС і його інтеграція до інформаційного простору України;

– подальша комп'ютеризація робочих процесів діяльності ДВС, використання сучасних засобів зв'язку та телекомунікацій;

– підвищення оперативності, повноти, достовірності й об'єктивності обліку та контролю за збором і розподілом фінансів;

– підвищення обґрунтованості управлінських рішень за рахунок використання розрахунково-аналітичних та оптимізаційних методів і моделей, створення інтегрованої й інформаційно-аналітичної системи;

– підвищення рівня довідково-інформаційного обслуговування установ ДВС та суб'єктів виконавчого провадження;

– зниження трудомісткості праці, підготовки, збору і обробки даних із виконавчого провадження.

Побудова Автоматизованої інформаційно-аналітичної системи підтримки діяльності органів Державної виконавчої служби України повинна здійснюватися на таких принципах:

– централізації: створення центральної бази даних (Єдиний реєстр заборон відчуження об'єктів нерухомого майна, Реєстр прав власності на нерухоме майно, Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень, Державний реєстр іпотек, рекомендована виконавча практика, статистична звітність), можливість використання ресурсів системи користувачами залежно від наданих прав доступу;

– стандартизації: впровадження нормативно-довідникової системи, забезпечення можливості взаємодії з іншими інформаційними системами;

– децентралізації: забезпечення достатніми функціональними можливостями локальних робочих місць для ситуацій, коли зв'язок із центральною базою даних ненадійний або втрачено; можливість роботи з регіональним рівнем центральної бази даних;

– мінімізації числа операцій за рахунок впровадження системи одноразового внесення інформації, використання довідників і класифікаторів, встановлення взаємозв'язків між документами;

– масштабності: врахування необхідності роботи в умовах різної чисельності користувачів, можливість витримувати пікові навантаження в період формування звітності.

Вертикально функціональна структура Автоматизованої інформаційно-аналітичної системи підтримки діяльності органів Державної виконавчої служби України повинна включати три рівні: районний – районні (міські) відділи ДВС; обласний – відділи державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, обласних, Київському та Севастопольському міських управліннях юстиції; та центральний – Департамент державної виконавчої служби України Міністерства юстиції. На кожному із цих рівнів необхідно створити локальну систему обробки даних, до складу якої входять забезпечувальні та функціональні підсистеми.

Забезпечувальні підсистеми виділено за типовими ознаками і належністю: інформаційне, технічне, програмне, організаційне, правове, кадрове забезпечення. Тут запроваджуються такі технологічні автоматизовані робочі місця: АРМ адміністратора, АРМ для системного програміста, АРМ підтримки роботи мережі та АРМ диспетчера-технолога системи.

Функціональну підсистему можна назвати горизонтальною, вона може складатися з робочого місця користувача загального доступу та робочого місця зареєстрованого користувача.

Користувачем загального доступу може бути будь-який громадянин, що має доступ до мережі Інтернет з використанням веб-браузера. Реєстрація в системі користувачів загального доступу не потребується, вони можуть працювати із системою анонімно. Через сайт Державної виконавчої служби України користувач загального доступу може: отримати інформацію про Державну виконавчу службу України взагалі та окремі її структурні підрозділи, зокрема: контактну інформацію, часи прийому, зразки документів та інше; доступ до прикладів виконавчої практики тощо.

Висновок. Таким чином, нами визначені основні положення Концепції Автоматизованої інформаційно-аналітичної системи підтримки діяльності органів Державної виконавчої служби України, хоча дане питання потребує подальшого опрацювання. Одночасно хотілося б зазначити, що для вирішення проблем інформатизації як важливої складової подальшого розвитку діяльності ДВС України в цілому необхідна велика організаторська й просвітницька робота не тільки спеціалістів інформаційних служб, але й керівників ДВС України всіх рівнів. Без комплексного вирішення перерахованих задач віддача від витрачених зусиль та засобів на впровадження нових інформаційних технологій буде незначною.

Список використаних джерел:

1. Клименко О.С. Адміністративно-правове регулювання діяльності державної виконавчої служби щодо примусового виконання рішень майнового характеру: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» // О.С. Клименко. – Дніпропетровськ, 2011. – 21 с.

2. Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 04.02.1998 // ВВР. – 1998. – № 27–28. – Ст. 182; ВВР. – 2006. – № 22. – Ст. 119.

3. Державна програма інформаційно-телекомунікаційного забезпечення правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана з боротьбою із злочинністю, затверджена постановою КМУ від 08.04.2009 № 321 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ovu.com.ua/articles/922-pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-programi-informatsi>

4. Концепція Державної цільової науково-технічної програми використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом, затвердженої розпоряджен-

ням КМУ від 23.12.2009 № 1588-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/law/09_pzvk.html

5. Указ Президента України від 31.01. 2006 № 80 «Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gdo.kiev.ua/files/db.php?god=2006&st=212>

6. Інформаційне повідомлення про стан та перспективи комп'ютеризації прокуратури Одеської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/reregions_news_detail.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=76067

МАРЧЕНКО О. В.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного,
трудового та господарського права
(Дніпропетровський національний
університет імені Олеся Гончара)

УДК 342.9

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті з метою дослідження адміністративно-правових засад забезпечення рекламної діяльності в Україні визначено перелік основних, на думку автора, нормативно-правових актів, що врегульовують досліджувану сферу. Зроблено висновок про наявність правових колізій у процесі застосування окреслених нормативно-правових актів через їх надмірну кількість та відсутність їх систематизації.

Ключові слова: реклама, рекламна діяльність, адміністративно-правове забезпечення, нормативно-правовий акт.

В статье с целью исследования административно-правовых основ обеспечения рекламной деятельности в Украине определен перечень основных, по мнению автора, нормативно-правовых актов, которые регулируют исследуемую сферу. Сделан вывод о наличии правовых коллизий, которые возникают в процессе применения определенных нормативно-правовых актов из-за их чрезмерного количества и отсутствия систематизации.

Ключевые слова: реклама, рекламная деятельность, административно-правовое обеспечение, нормативно-правовой акт.

The article is to study the legal and administrative framework providing promotional activities in Ukraine as listing the key, according to the author, legal acts regulating the studied area. The conclusion about the presence of conflicts of law outlined in the application of legal acts because of their excessive number and the lack of systematization.

Key words: advertisement, advertising, administrative and legal support, legal act.

